

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Velja govorjena beseda!

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE RS BORUTA PAHORJA NA PRVI KONFERENCI FRANCOŠKO-SLOVENSKEGA KOLOKVIJA OB OBISKU FRANCOŠKEGA PREDSEDNIKA VLADE FRANCOISA FILLONA

Ljubljana, 11. maj 2009

Gospod predsednik Vlade Francois Fillon,
gospe ministrice in gospodje ministri,
ekselence,
gospe in gospodje.

V veliko zadovoljstvo in čast mi je, da danes gostim obisk prijatelja, predsednika francoske vlade Francois Fillona. Zlasti zato, ker gre za prvi uradni obisk predsednika francoske vlade v samostojni Sloveniji.

Današnje uradne pogovore in številne vzporedne dogodke si dovolim šteti kot odprtje novega, obetavnega poglavja slovensko-francoskih odnosov tako med državama kakor obema narodoma. V zadovoljstvo mi je ugotoviti, da se Slovenija in Francija razumeta kot partnerici in zaveznici. Vsestransko poglobitev njunega sodelovanja vidita kot vzajemno priložnost za prihodnost odnosov med obema narodoma in državama.

Nove načrte prihodnjega sodelovanja snujemo v času, ki obeležuje 200. obletnico ustanovitve Ilirskih provinc, in v mestu, ki je bilo njihova prestolnica. Ta tedanji francosko-slovenski zgodovinski dotik je kljub številnim težavam prinesel tudi številne rešitve in dobre dosežke. Za razvoj slovenskega jezika in kulture je bil posebej pomemben odlok

glavnega guvernerja Marmonta z dne 4. 6. 1810, ki je v prvostopenjske šole in gimnazije uvedel pouk v jeziku dežele.

Čeprav to načelo ni bilo dosledno uveljavljeno, je bil na osnovni in nižji srednji stopnji omogočen tudi pouk v slovenščini, zanj potrebne učbenike pa je pripravil Valentin Vodnik. Ob izidu Vodnikove Pismenosti in gramatike leta 1811, ki je prva slovenska slovnica v slovenskem jeziku, je sestavil spomenico ilirski vladi, v kateri je oblikoval temelje ilirskega političnega programa.

Ker se današnji kolokvij dotika tudi vprašanj o Evropi in nacionalnih identitetah ter obravnava pomen ilirskega obdobja, smemo torej uvodoma ugotoviti, da je bilo to obdobje pomembno za krepitev slovenske nacionalne identitete. Gotovo je pomembno prispevalo h kulturnemu in političnemu samozavedanju Slovencev, ki so slabega pol stoletja pozneje v času pomladi narodov oblikovali idejo Zedinjene Slovenije.

Kultura, zlasti jezik kot njen temelj, je bistveno obeleževala vsa zgodovinska stremjenja Slovencev po lastni državi. Vseskozi je bila podlaga za krepitev naše nacionalne identitete. Ni naključno, da so sredi osemdesetih let prav kulturniški krogi močno zaznamovali zahtevo po ustanovitvi lastne države. V okviru današnjega kolokvija se mi zdi izjemno pomembno poudariti, da sta bili na vrhuncu slovenske politične pomladi na prelomu devetdesetih let zamisel o suvereni državi in evropska ideja navdih druga drugi. V bistvu sta osmišljali vse neverjetne spremembe Slovencev v zadnjih dveh desetletjih.

Zamisel o suvereni državi ni bila nikoli uperjena proti drugim narodom, s katerimi smo živeli v tedanji Jugoslaviji. Za nas je bil izziv, kako zagotoviti krepitev naše nacionalne identitete v razmerah hude politične, gospodarske in družbene krize v tedanji Jugoslaviji. Zamisel o suvereni državi že od samega začetka ni bila mišljena kot izolacija, temveč prav nasprotno, kot umestitev v družino samostojnih, demokratičnih in svobodnih narodov in držav, povezanih v evropsko skupnost oziroma današnjo Evropsko unijo.

Slovenija je torej zelo nazoren primer, da je bil padec berlinskega zidu usodno povezan z ambicijo članstva novih demokracij za umeščenost v združeno Evropo. Primer Slovenije je še toliko zanimivejši, ker gre za novo in dokaj majhno državo, ki si s članstvom v Evropski uniji aktivno

prizadeva najti možnosti za krepitev svoje nacionalne identitete v odprti družbi.

Kar dela evropsko idejo še posebej privlačno, je prizadevanje za enotnost ob hkratnem spoštovanju različnosti. Privlačnost evropskega združevanja je prav v vzajemni spodbudi hkratne krepitev obeh identitet, nacionalne in evropske. Da ta hkratnost in vzajemnost nista brez odprtih vprašanj o njunem nadaljnjem razvoju, je pokazal tudi zastoj z ratifikacijo ustavne in pozneje lizbonske pogodbe.

Vsi, ki verjamemo v potrebo po institucionalni utrditvi Evropske unije in podpiramo njeno nadaljnjo širitev, smo z veseljem sprejeli na znanje odločitev češkega senata in z velikim upanjem pričakujemo odločitev irskega ljudstva. Uspešen zaključek ratifikacijskega postopka bi bil — zlasti v času soočanja s svetovno krizo in ob potrebi, da se Evropa na svetovni ravni nanjo enotno odzove — odlično izhodišče za uspešno prihodnost Evropske unije.

Prav svetovna kriza in pomen usklajenih ukrepov držav članic je morda bolj kot kadar koli prej odprl vprašanje učinkovitosti Evropske unije. To vprašanje zelo zadeva temo današnjega kolokvija. Učinkovitost Evrope, ki jo pričakuje tudi skoraj pol milijarde njenih državljanov, aktualizira ves čas navzoče vprašanje ravnovesja med enotnostjo na eni strani in samostojnostjo na drugi. Gre za temeljno vprašanje, koliko različnosti Evropa še sme in mora prenesti, ne da bi s tem ogrozila svojo enotnost in učinkovitost.

Moje osebno mnenje je v vseh teh razpravah vedno bilo in je, da potrebujemo politično Evropo. Jasno je, da smo predstavniki manjših narodov in zlasti predstavniki novih držav ves čas izjemno občutljivi glede pogojev za krepitev naše nacionalne identitete in glede naše državne suverenosti, vendar pa kljub temu, ali pa prav zaradi tega, v močni in institucionalno trdni in učinkoviti Evropi vidimo možnosti za krepitev te identitete. Dejal bi torej, da gre za pozitivno navzkrižje vzajemnosti evropske in nacionalnih identitet.

Spoštovani predsednik vlade,
visoki gostje,
gospe in gospodje,

dovolim si ugotoviti, da imata Slovenija in Francija veliko podobnih pogledov na nove, še ne izkoriščene možnosti medsebojnega

vsestranskega sodelovanja. Prav tako ju v mnogih pogledih družijo ambicija uspešne, v prid ljudi različnih narodov usmerjene Evrope. Ideja Združene Evrope, ki je bila uspešen poskus trajne sprave, brez podobnega zgleda v zgodovini stare celine, zagotavlja mir, varnost in blaginjo njenih ljudi. Pred izzivi 21. stoletja moramo to idejo okrepiti in ji dati nove vzpodbude. Skupaj smo močnejši in lahko na prihodnost gledamo z velikim upanjem.